

It's time!

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ТУБЕРКУЛЬОЗУ В УКРАЇНІ: СОЦІАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Всеукраїнська асоціація
«Зупинимо туберкульоз разом»

БО «Фундація «Громадський рух
«Українці проти туберкульозу»

Всеукраїнська асоціація людей,
які перехворіли на туберкульоз
(Сильніші за ТБ)

За сприяння Всеукраїнської асоціації органів
місцевого самоврядування «Асоціація міст України»

ЗУПИНИМО ТУБЕРКУЛЬОЗ РАЗОМ!

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ВІСНИК

Для журналістів, працівників органів влади
і місцевого самоврядування, громадянських
діячів та усіх заінтересованих сторін

ЗМІСТ ВИПУСКУ:

- * Замість передмови – стор. 2
- * Туберкульоз в світі та Україні: ситуація, проблеми, способи вирішення – стор.2-6
- * Державна політика протидії туберкульозу в Україні: стан, проблеми та перспективи вирішення – стор. 6 – 12
- * Матеріали з регіонів України – стор. 12-17
- * Рекомендації щодо висвітлення проблематики туберкульозу для ЗМІ та всіх зацікавлених сторін – стор. 17-18
- * Редакційна рада – стор.18

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ.

Українські протитуберкульозні громадські організації, об'єднані з 2005 року в Коаліцію «Зупинимо туберкульоз разом», постійно скеровують свою діяльність на проведення адвокації (роз'яснювальної роботи), комунікації та соціальної мобілізації в сфері протидії туберкульозу. Така діяльність поширюється на осіб, які приймають рішення в органах державної влади і місцевого самоврядування, засоби масової інформації, громадські інституції, громадян, які віднесені до ключових та вразливих груп населення, та загальне населення країни. З цією метою підготовлено і видано багато інформаційних посібників, буклетів, постерів тощо.

Цілком зрозуміло, що така діяльність хоч і є систематичною, але має певні обмеження різного характеру. Ось чому ми вирішили зробити нашу інформаційну роботу більш системною і систематичною і започатковуємо цей інформаційно-аналітичний вісник. Він буде видаватися часто і буде так само скерований на аудиторію, яка названа вище. Будемо вдячні за ваші відгуки, пропозиції, а також за надіслані матеріали, які ми із задоволенням будемо публікувати.

З повагою, Редакційна група.

ТУБЕРКУЛЬОЗ В СВІТІ ТА УКРАЇНІ: СИТУАЦІЯ, ПРОБЛЕМИ, ЗАСОБИ ВИРІШЕННЯ.

Глобальна стратегія і цілі в області профілактики, лікування та боротьби із туберкульозом на період до 2035 року (продовження).

Лікування і профілактика туберкульозу створюють дилеми етичного характеру. Національні програми боротьби із туберкульозом повинні визнавати їх і вирішувати з належним урахуванням відповідних етичних цінностей. До них можуть

відноситися, наприклад, конфлікт між інтересами суспільства в попередженні передачі хвороби і правами пацієнтів на отримання підтримуючого лікування або відмова від лікування; заходи боротьби зі стигматизацією, пов'язаної з цією хворобою, і дискримінацією тих, хто нею страждає; тривалий характер лікування і проблеми з дотриманням режиму лікування; забезпечення надання послуг, орієнтованих на пацієнта, і зведення до мінімуму ризику інфікування працівників охорони здоров'я; надання допомоги в тих випадках, коли немає ефективних варіантів лікування; і встановлення пріоритетів в області наукових досліджень і вжиття заходів втручання. При знаходженні шляхів вирішення цих проблем слід керуватися загально визнаними принципами і цінностями, брати до уваги місцеві цінності і традиції, а також результати обговорень за участю всіх заінтересованих сторін.

Дана Глобальна стратегія покликана забезпечувати дотримання принципу справедливості шляхом виявлення ризиків, потреб і вимог осіб, яких торкається ця проблема, надавати рівні можливості в профілактиці поширення захворювання, рівний доступ до служб діагностики і лікування, а також рівний доступ до заходів, спрямованих на недопущення відповідних соціальних наслідків і катастрофічних економічних витрат. Застосування підходу, заснованого на дотриманні прав людини, розробка і дотримання найвищих етичних стандартів при здійсненні будь-яких дій, а також поступове скорочення і ліквідація нерівностей будуть найкраще сприяти ефективності процесу, використовуваного для виконання завдань і досягнення цілей даної стратегії.

Адаптація стратегії та її мети на рівні країн при глобальній співпраці. Жодна глобальна стратегія не може бути застосовна так само при будь-яких обставинах в різних країнах, або в рамках однієї країни. Стратегія боротьби з туберкульозом повинна бути адаптована до умов різних країн на основі всебічного національного стратегічного плану. При встановленні пріоритетності заходів втручання слід брати до уваги місцеві умови, потреби і можливості. Важливе значення матимуть добре знання епідеміології захворювання в конкретній країні, включаючи виявлення осіб підвищеного ризику, розуміння соціально-економічних умов життя вразливих груп населення, а також умов діяльності системи охорони здоров'я, в тому числі в районах з недостатнім рівнем забезпеченості послугами. Після прийняття Глобальної стратегії слід негайно адаптувати її до національних умов і розробити чітке керівництво щодо того, як різні компоненти даної стратегії можуть бути реалізовані, беручи до уваги, якщо це можливо, місцеві дані.

У глобалізованому світі такі хвороби, як туберкульоз, можуть швидко і широко розповсюджуватися в результаті міжнародних подорожей і торгівлі. Ефективна боротьба із туберкульозом вимагає тісної співпраці між країнами. Для ефективної співпраці між країнами також необхідні глобальна координація та підтримка, що дозволяє виконувати вимоги Міжнародних медико-санітарних правил (2005 рік) і забезпечувати безпеку в галузі охорони здоров'я. Країни в рамках одного регіону можуть отримувати користь з регіонального співробітництва. Міграція усередині країн і між країнами створює певні проблеми, і для їх вирішення потрібні координація в країнах і транскордонне співробітництво. Глобальна координація має важливе значення також для мобілізації ресурсів з різних багатосторонніх, двосторонніх і національних джерел для лікування і профілактики туберкульозу.

Доповідь ВООЗ про глобальну боротьбу із туберкульозом, в якій щорічно наводиться огляд стану справ щодо епідемії туберкульозу та здійснення глобальних стратегій, демонструє і представляє позитивні результати тісної співпраці та глобальної координації.

Посилення і розширення основних функцій програм боротьби із туберкульозом. Перший базовий елемент діяльності стосується орієнтованих на пацієнта заходів втручання, необхідних для лікування і профілактики туберкульозу. Національні програми боротьби із туберкульозом повинні тісно взаємодіяти і координувати свою діяльність з іншими програмами громадської охорони здоров'я, програмами соціальної підтримки, державними і приватними провайдерами медичної допомоги, неурядовими організаціями, організаціями громадянського суспільства, місцевими громадами та асоціаціями пацієнтів, що дозволить забезпечити надання високоякісного, комплексного і орієнтованого на пацієнта лікування і профілактики в рамках всієї системи охорони здоров'я.

Перший базовий елемент діяльності покликаний допомогти країнам рухатися вперед, переходячи від попередніх стратегій до нових стратегій і технологій для забезпечення загального доступу до тестування на лікарську чутливість; розширювати служби по веденню туберкульозу у дітей; надавати додаткові послуги з надання допомоги на місцях де відсутнє необхідне медичне обслуговування вразливих груп населення; і проводити систематичний скринінг і профілактичне лікування відповідних груп підвищеного ризику. Вся ця діяльність повинна проводитися в партнерстві з відповідними заінтересованими сторонами. Особливу допомогу в підвищенні якості наданої допомоги при туберкульозі, включаючи матеріально-технічне забезпечення та епіднадгляд, може справити використання інноваційних інформаційних і комунікаційних технологій в галузі охорони здоров'я (електронна охорона здоров'я та мобільна охорона здоров'я).

В рамках **першого базового елементу** передбачається вирішення наступних основних завдань:

Забезпечення ранньої діагностики туберкульозу.

Виявлення всіх випадків лікарсько-стійкого туберкульозу.

Проведення систематичного скринінгу на туберкульоз в певних групах високого ризику. Тягар невиявленого туберкульозу в багатьох місцях, особливо в групах високого ризику, великий. Серед осіб з низьким рівнем доступу до служб охорони здоров'я можливі тривалі затримки з постановкою діагнозу туберкульозу та початком належного лікування. Багато людей з активною формою туберкульозу не відчують типових симптомів на ранніх стадіях захворювання. Ці люди можуть не звертатися досить своєчасно за медичною допомогою, а в разі їх звернення вони можуть не направлятися на тестування щодо туберкульозу.

Виявлення груп високого ризику і проведення ретельно спланованого систематичного скринінгу на активну форму захворювання може поліпшити показники раннього виявлення захворювання. Рання діагностика допомагає знизити ризики поширення туберкульозу, несприятливих наслідків лікування, небажаних наслідків для здоров'я, а також несприятливих соціально-економічних наслідків цієї хвороби. Особи, які перебували в контакті з хворими на туберкульоз, особливо діти у віці до п'яти

років, люди, що живуть з ВІЛ, та робітники, що піддаються впливу силікатної пилу, повинні завжди проходити скринінг на активний туберкульоз.

Слід виявляти і розглядати можливість проведення в пріоритетному порядку скринінгу інших груп ризику на підставі національних і місцевих даних епідеміологічних досліджень щодо туберкульозу, потенціалу систем охорони здоров'я, виходячи з наявності ресурсів, а також можливостей забезпечення охоплення виявлених груп ризику. Стратегія проведення скринінгу повинна постійно вивчатися і оцінюватися для перегляду пріоритетності груп ризику, перегляду підходів до проведення скринінгу і, якщо це доцільно, припинення скринінгу. Стратегії проведення скринінгу повинні дотримуватися встановлених етичних принципів щодо скринінгу інфекційних захворювань, повинні забезпечувати захист прав людини і зводити до мінімуму ризик відчуття дискомфорту, болю, стигматизації та дискримінації.

Лікування всіх форм лікарсько-чутливого туберкульозу. Нова Глобальна стратегія буде націлена на забезпечення надання послуг для ранньої діагностики і належного лікування всіх форм туберкульозу у людей у всіх вікових групах. Нові заходи політики, які включають використання молекулярної діагностики, допоможе підвищити ефективність ведення хворих, які страждають на туберкульоз легень з негативним мазком мокротиння та позалегеневий туберкульоз, а також туберкульоз у дітей. Основним групам населення, яких торкнулася проблема туберкульозу та групам ризику з недостатньо високими результатами або ефективністю лікування слід приділяти першочергову увагу для прискорення темпів скорочення випадків смерті, що необхідно для досягнення амбітних цільових показників щодо зниження смертності від туберкульозу.

Розширення співпраці з програмами боротьби проти ВІЛ. Загальна мета спільної діяльності в області ТБ/ ВІЛ полягає в зменшенні тягаря туберкульозу і ВІЛ-інфекції серед людей, що піддаються ризику або вже мають обидва ці захворювання. На пов'язаний з ВІЛ туберкульоз припадає майже чверть всіх випадків смерті від туберкульозу і чверть всіх випадків смерті, викликаних СНІД. Переважна кількість таких випадків захворювання і смерті відбувається в регіонах країн Африки і Південно-Східної Азії. Всі хворі на туберкульоз, що мають ВІЛ, повинні пройти антиретровірусну терапію. Комплексне лікування туберкульозу і ВІЛ збільшує ймовірність отримання хворими на туберкульоз антиретровірусного лікування, скорочує час до початку лікування і зменшує смертність майже на 40,0%.

Статистика на туберкульоз в Україні: червень 2023 року

ЦГЗ МОЗ України оприлюднило статистику щодо туберкульозу за червень 2023 року.

У червні 2023 року в Україні зареєстровано 1 363 випадки туберкульозу:

- 1 087 нових випадків захворювання;
- 223 пацієнти з рецидивом;
- 21 пацієнт, що відновив лікування після перерви;
- 18 пацієнтів, які розпочали повторне лікування після невдалого;
- 7 інших випадків;
- 8 пацієнтів з невідомою історією попереднього лікування.

Загалом у травні 2023 року від туберкульозу лікувалися 12 662 людини.

За матеріалами ЦГЗ МОЗ України

Сайт - <https://www.stoptb.org.ua/>

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПРОТИДІЇ ТУБЕРКУЛЬОЗУ В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРІШЕННЯ (продовження)

Пропонований підхід до вирішення проблеми ТБ в Україні.

Так!
МИ МОЖЕМО
ЗУПИНИТИ ТУБЕРКУЛЬОЗ!

Для досягнення успішності у боротьбі із туберкульозом в Україні потрібно забезпечити дотримання одного з основних принципів профілактики інфекційних хвороб, визначених у ст. 10 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб», а саме «комплексність проведення профілактичних, протиепідемічних, соціальних і освітніх заходів, обов'язковість їх фінансування».

Міжнародний досвід організації державних заходів щодо запобігання розвитку соціально небезпечних хвороб підтверджує існування різноманітних підходів щодо механізму державного впливу на цю проблему, через що в деяких країнах (наприклад, Литва, Польща, Естонія) сфера відповідальності держави за дотримання епідемічного благополуччя населення поділена між центральними органами виконавчої влади, які безпосередньо і не належать до медичної галузі (охорони здоров'я), а є керованою іншими відомствами. наприклад, у сфері охорони природи, сільського господарства, енергетики, надзвичайних ситуацій, внутрішніх справ тощо. При цьому, галузеве державне управління у сфері протидії захворюванню на туберкульоз повинно продовжувати здійснюватися виключно в рамках організації

медичної профілактики, медичної та соціальної допомоги, організації санітарної освіти та виховання.

<http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/12-XOJLO.pdf>

Тому ефективно державне управління у сфері соціально небезпечних хвороб має ґрунтуватись на розвиткові горизонтальних зв'язків між різними органами державної влади і представниками громадянського суспільства. Подібна реформа державної політики у сфері протидії захворюванню на туберкульоз дозволить інтегрувати і поєднати ефективно державне управління в існуючу систему медичних та медико-соціальних заходів із протидії туберкульозу на основі ефективних міжнародних стратегій, їх розвитку та вдосконалення.

У відповідності до вимог чинного законодавства (ст. 2 Закону України «Про державні цільові програми»), державна політика протидії ТБ повинна бути спрямована на забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координацію діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розв'язання визначеної проблеми в масштабах цілої держави. Для досягнення цього пропонується наступне.

Українські науковці у сфері державного управління вважають, що з огляду на особливу соціальну небезпеку туберкульозу державна політика в цьому напрямку має вирішувати завдання досягнення взаємодії і координації зусиль різних органів державної влади в Україні для протидії туберкульозу з метою сприяння усуненню докорінних соціально-економічних причин поширення епідемії туберкульозу, тобто наріжним каменем сучасної державної політики протидії туберкульозу повинна стати соціальна профілактика туберкульозу, до вирішення завдань якої повинно бути залучене широке коло органів державної виконавчої влади.

<http://academy.gov.ua/ej/ej3/txts/GALUZEVE/12-XOJLO.pdf>

// Вісник Академії державного управління при Президентові України. – 2003. – № 3.

Тим більшого значення у протидії епідемії туберкульозу та іншим соціально небезпечним хворобам набуває роль міст та територіальних громад, особливо в умовах пандемії COVID-19, коли нагальним стає перенесення відповідальності за громадське здоров'я та протидії транснаціональній кризі з національного на муніципальний рівень, оскільки через концентрацію населення саме міста зіткнулись з проблемою забезпечення профілактичних і лікувальних заходів.

Ось чому виникає необхідність визнання того факту, що саме міста та територіальні громади в сучасних умовах є авангардом у питаннях громадського здоров'я та захисту прав людини. За таких умов мають бути чітко визначені сфери відповідальності різних центральних, регіональних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування за дотримання епідемічного благополуччя населення та протидію захворюванню на туберкульоз та інші соціально небезпечні інфекційні хвороби. (дивіться малюнок нижче).

Решта органів державної влади виконують тільки загальнодержавні функції, адже їх повноваження стосуються всіх громадян України, отже не передбачається виокремлення та закріплення за ними конкретних цільових груп.

Важливість ролі міст та територіальних громад у протидії захворюванню на туберкульоз актуалізується процесами децентралізації, які відбуваються в Україні. Так, у Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р зазначається, що одним із найважливіших завдань реформи місцевого самоврядування є забезпечення доступності та якості публічних послуг, що передбачає їх відповідність до державних стандартів з урахуванням необхідності забезпечення; територіальну доступність для людей; належну матеріально-технічну базу для надання основних форм публічних послуг; відкритість інформації про послуги, порядок та умови їх надання; професійність надання публічних послуг та безперервну освіту посадових осіб місцевого самоврядування.

Тож серед основних повноважень органів місцевого самоврядування базового рівня названо також забезпечення надання послуг швидкої медичної допомоги, первинної охорони здоров'я, з профілактики хвороб та надання соціальної допомоги через територіальні центри. Концепцією визначається, що структурні підрозділи територіальних органів центральних органів виконавчої влади на базовому рівні надаватимуть послуги з: санітарно-епідеміологічного захисту та соціального захисту населення.

В переліку основних повноважень органів місцевого самоврядування районного рівня визначено забезпечення надання медичних послуг вторинного рівня, а органів місцевого самоврядування обласного рівня – надання високоспеціалізованої медичної допомоги. При цьому, залучення громадськості до розроблення управлінських рішень і контролю за їх реалізацією має бути важливою умовою для оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади на різних рівнях адміністративно-територіального устрою.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>

Пропозиції громадських протитуберкульозних організацій до 2-го читання проекту Закону України «Про подолання туберкульозу в Україні»

30 травня 2023 року Верховною Радою України був розглянутий і прийнятий у першому читанні Закон України «Про подолання туберкульозу в Україні», реєстраційний номер 9147.

Аналіз тексту законопроекту свідчить про те, що його автори, на нашу думку, недостатньо врахували положення Глобальної стратегії та цілей в галузі профілактики, лікування і боротьби із туберкульозом, затвердженої 67-й сесією Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я (травень 2014 року), яка на даний час є основоположним документом у сфері подолання туберкульозу в світі (далі – Стратегія).

Зокрема, Стратегія констатує, що «для того, щоб зупинити епідемію туберкульозу, буде потрібно подальше розширення масштабів і рівня охоплення заходами лікування і профілактики туберкульозу; розробка систем і політики для створення сприятливих умов і поділу відповідальності; а також активна розробка і використання нових засобів лікування та профілактики туберкульозу на основі цілеспрямованих наукових досліджень та інновацій».

З метою залучення до обговорення проекту Закону та надання пропозицій до Верховної Ради України, БО «Українці проти туберкульозу» спільно з партнерськими організаціями з Коаліції організацій «Зупинимо туберкульоз разом» звернулися до партнерських організацій для підготовки пропозицій і доповнень до цього законопроекту, а саме до:

- Академічних, наукових установ,
- Обласних державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування,
- Лікарів – фтизіатрів, інфекціоністів, епідеміологів,
- Представників закладів охорони здоров'я, окремих лікарів – експертів,
- Представників фармацевтичних компаній,
- Фахівців з фармацевтичною освітою,
- Професіоналів у галузі охорони здоров'я,
- Фахівців з вищою немедичною освітою у закладах охорони здоров'я,
- Інших зацікавлених осіб.

На основі отримання пропозицій до цього законопроекту, до Верховної Ради України опрацьовані матеріали були подані до депутатських фракцій, груп у Верховній Раді України та проведені відповідні дії з адвокації їх прийняття.

Обґрунтування основних пропозицій до Законопроекту.

1. Туберкульоз не лише інфекційна, а, в першу чергу – соціально-небезпечна хвороба. Це означає, що її чинники мають політичні, соціальні, економічні, культурні тощо коріння, а наслідки негативно впливають на стан здоров'я і якість життя населення, несуть в собі загрозу економіці і національній безпеці нашої держави.

2. Сьогодні проблема туберкульозу вийшла за рамки суто медичної галузі та набула статусу проблеми загальнодержавного значення через невинне зростання темпів його поширення серед населення України.

Принцип галузевого управління складним соціальним об'єктом, яким є епідемія туберкульозу, зокрема суто медичний підхід до аналізу епідеміологічних показників перешкоджає своєчасному прогнозуванню перспектив розвитку епідемії туберкульозу та розробці відповідного плану національної міжвідомчої протидії його викликам, внаслідок чого епідемія туберкульозу залишається надзвичайно загрозливою не тільки для життя та здоров'я наших громадян, а, за великим рахунком, надає підстави вважати цю ситуацію, як загрозу національній безпеці української держави, становить перешкоду на шляху до європейської інтеграції України.

Ось чому державна політика протидії захворюванню на туберкульоз не може бути успішною, якщо спрямована на подолання викликів туберкульозу виключно медичними засобами, не передбачаючи, в основі своїй, комплексний підхід, який сприятиме усуненню докорінних соціально-економічних причин та наслідків поширення в Україні епідемії туберкульозу.

3. Тому в Законі туберкульоз має бути визначений як особливо небезпечна соціальна інфекційна хвороба, а не як проста хвороба, яка викликається мікобактерією.

4. Як вже зазначалося, Глобальна стратегія ВООЗ протидії туберкульозу до 2035 року пропонує багатовідомчий і багатосекторальний підхід. Тобто це такий спосіб організації державних заходів щодо запобігання розвитку туберкульозу та інших соціально небезпечних хвороб коли сфера відповідальності держави за дотримання епідемічного благополуччя населення поділена між центральними та відповідними місцевими органами виконавчої влади, які безпосередньо і не належать до медичної галузі (охорони здоров'я), а є керованою іншими відомствами. наприклад, у сфері соціального захисту, освіти, охорони природи, сільського господарства, енергетики, надзвичайних ситуацій, внутрішніх справ тощо.

При цьому, галузеве державне управління у сфері протидії захворюванню на туберкульоз продовжує здійснюватися виключно в рамках організації медичної профілактики, медичної та соціальної допомоги, організації санітарної освіти та виховання. Ефективне державне управління у сфері соціально небезпечних хвороб має ґрунтуватись на розвиткові горизонтальних зв'язків між різними органами державної влади і представниками громадянського суспільства. Перелік цих органів влади додається нижче.

5. Це, в свою чергу, ставить на порядок денний соціальну профілактику туберкульозу, або комплекс соціально-економічних заходів держави щодо покращення умов та способу життя, навколишнього середовища, виховання тощо, спрямованого на

створення умов, що унеможливають появу нових випадків інфікування туберкульозом, а також передбачають здійснення діяльності, спрямованої на послаблення негативного впливу цієї інфекційної хвороби на суспільство як соціальної системи загалом.

За умов такого комплексного підходу, профілактика у сфері запобігання поширенню туберкульозу повинна здійснюватися шляхом виявлення, усунення або нейтралізації причин та умов, що підтримують персистенцію її біологічного збудника серед представників окремих соціальних груп та серед широких верств населення.

6. Без всього зазначеного нинішня редакція Закону втрачає будь який сенс, адже Україна фактично відкидає міжнародні рекомендації і продовжує протидію туберкульозу, як і 20 років тому, виключно у площині медичних заходів.

7. Зокрема, пропонуємо такі формулювання до положень Закону:

ПРОПОЗИЦІЇ

Пропозиція викласти пункт 14 Розділу I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ проекту Закону України «Про подолання туберкульозу в Україні» в наступній редакції:

14) туберкульоз – соціально небезпечна інфекційна хвороба, що викликається мікобактеріями туберкульозу (замість запропонованої до першого читання редакції цього пункту – туберкульоз – інфекційне захворювання, що викликається мікобактерією туберкульозу).

Пропозиція викласти пункт 15, Розділу I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. Стаття 1. Визначення термінів проекту Закону України «Про подолання туберкульозу в Україні» в наступній редакції:

15) багатогалузевий і багатосекторальний підхід до подолання туберкульозу – спосіб організації державних заходів щодо подолання туберкульозу, при якому сфера відповідальності держави за дотримання епідемічного благополуччя населення поділена між центральними та відповідними місцевими органами виконавчої влади, які безпосередньо не належать до медичної галузі (охорони здоров'я), і є керованою іншими відомствами, а саме:

- центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і Науки;
- центральним органом виконавчої влади у сфері культури;
- центральним органом виконавчої влади у сфері внутрішніх справ;
- центральним органом виконавчої влади у сфері соціальної політики;
- центральним органом виконавчої влади у сфері міграції;
- центральним органом виконавчої влади у сфері праці;
- центральним органом виконавчої влади у сфері етнополітики;
- центральним органом виконавчої влади у сфері захисту прав споживачів;
- центральним органом виконавчої влади у справах ветеранів;
- центральним органом виконавчої влади з питань реінтеграції тимчасово окупованих - територій;
- центральним органом виконавчої влади у сфері інфраструктури;
- центральним органом виконавчої влади з питань молодіжної політики, фізкультури і спорту;
- центральним органом виконавчої влади у сфері оборони;
- центральним органом виконавчої влади у сфері юстиції;
- центральним органом виконавчої влади у сфері телебачення і радіомовлення;

- Національною поліцією.

Кабінету Міністрів України розробити і затвердити повноваження зазначених органів державної виконавчої влади у сфері протидії туберкульозу та постійно координувати і контролювати їх виконання.

(замість запропонованої до першого читання редакції цього пункту – багатогалузевий і багатосекторальний підхід до подолання туберкульозу – спосіб організації державних заходів щодо подолання туберкульозу, при якому сфера відповідальності держави за дотримання епідемічного благополуччя населення поділена між центральними та відповідними місцевими органами виконавчої влади, які безпосередньо не належать до медичної галузі (охорони здоров'я), і є керованою іншими відомствами (у сфері соціального захисту, освіти, охорони довкілля, сільського господарства, енергетики, надзвичайних ситуацій, виконання покарань і пробації, внутрішніх справ тощо).

Пропозиція доповнити Розділ II. Державна політика у сфері подолання туберкульозу, повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в цій сфері, стаття 3, пункт 1 Основні засади державної політики у сфері подолання туберкульозу:

...затвердження Загальнодержавних цільових соціальних програм протидії захворюванню на туберкульоз, стратегій з подолання туберкульозу та планів заходів з їх виконання; (замість запропонованої до першого читання редакції цього пункту – затвердження державних програм, стратегій з подолання туберкульозу та планів заходів з їх виконання;)

За результатами прийняття даного Закону Верховною Радою України українські протитуберкульозні організації планують інформувати ВООЗ, ООН та інші міжнародні структури на рахунок відповідності даного Закону Глобальній стратегії ВООЗ протидії туберкульозу до 2035 р. та іншим міжнародним рекомендаціям.

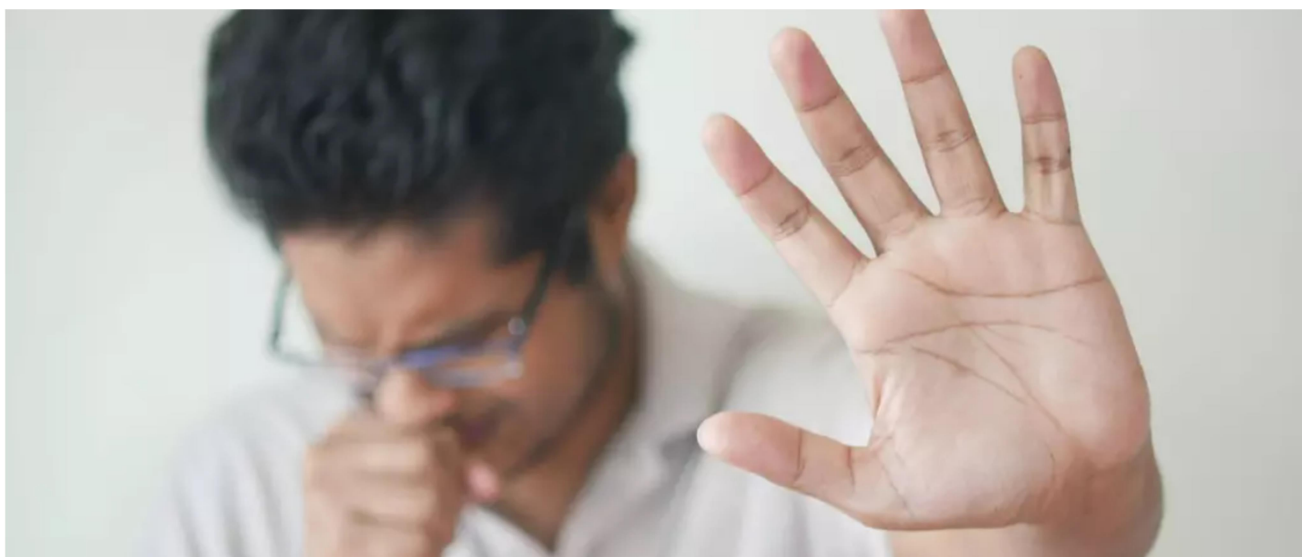
Вся інформація розміщується на сайтах:

БО «Українці проти туберкульозу» – <https://stoptb.org.ua/>,

ГО Експертна спільнота пацієнтів України <https://patient-expert.org.ua/>

МАТЕРІАЛИ З РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Туберкульоз під час війни: як вберегти себе, своїх дітей, свою родину від туберкульозу

Пропонуємо Вашій увазі корисну інформацію щодо протидії туберкульоз під час війни БО «Українці проти туберкульозу» (сайт – <https://stoptb.org.ua/>) публікують цикл матеріалів щодо протидії туберкульозу в Україні.

Дитячий туберкульоз під час війни настає.

В деяких регіонах України, зокрема на Волині, зростає захворюваність на туберкульоз серед дітей. Так, депутат Волинської обласної ради Юрій Валецький вважає, що ситуація із захворюваністю на туберкульоз у регіоні стає неконтрольованою та зауважив, що необхідно терміново вжити заходів, задля запобігання погіршенню ситуації.

Депутат звернувся до державного санітарного лікаря Волинської області Наталії Янко. «Відомо, що на туберкульоз може захворіти кожен. На Волині протягом чотирьох місяців 2023-го року вперше на туберкульоз захворіли 239 людей», – каже Юрій Валецький. Особливу стурбованість у депутата викликає той факт, що захворіло 49 дітей. Тоді як за весь минулий рік захворіло лише 19 дітей.

Більше інформації за посиланням – <http://surl.li/jbygi>

Також, в Україні створено Дитячий фонд боротьби з туберкульозом. Запрошуємо Вас долучитися до подолання дитячого туберкульозу в Україні – підтримати нашу ініціативу – Дитячий фонд боротьби із туберкульозом, зробивши благодійний внесок на рахунок Фонду. Посилання – <https://www.stoptb.org.ua/blagodijnyj-vnesok/>

Медична допомога при туберкульозі під час війни. Як отримати медичну допомогу при туберкульозі під час війни.

Якщо ви не змінювали місце проживання, маєте симптоми та хочете обстежитись на туберкульоз:

- ви можете звернутися до свого сімейного лікаря для первинного огляду та діагностики;
- можна звернутися до лікаря-фтизіатра найближчого протитуберкульозного закладу навіть без направлення.

Якщо ви ВПО і хочете обстежитись на туберкульоз, Якщо ви лікували туберкульоз, але виїхали зі свого регіону в інший, слід дотримуватись таких дій, Де знайти працюючий протитуберкульозний заклад та фтизіатра.. Цю та іншу корисну інформацію ви зможете отримати на сайті БО «Українці проти туберкульозу» <https://stoptb.org.ua/>

Туберкульоз під час війни: що потрібно знати та куди звертатися за допомогою – Оскільки через війну багато українців змушені були змінити місце проживання, а відповідно отримання медичної допомоги, Центр громадського здоров'я зібрав контакти фтизіопульмонологічних центрів в Україні (відповідно до областей розташування), за якими можна проконсультуватися з приводу лікування туберкульозу

Увага! Під час воєнного стану пацієнти з туберкульозом можуть отримати лікування в будь-якому куточку країни, в який вони евакуювалися з небезпечних регіонів, а якщо будь-хто підозрює в себе симптоми туберкульозу – може отримати консультацію в найближчому протитуберкульозному закладі. Більше інформації за посиланням – <http://surl.li/idwya>

Туберкульоз і військовий облік

Стаття 23 закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” визначає загальні медичні критерії, за якими не можуть призивати до Збройних Сил України (ЗСУ). Йдеться про осіб із інвалідністю та визнаних тимчасово непридатними на строк до 6 місяців. У майбутньому останні мають пройти військово-лікарську комісію, яка робить висновки про повну непридатність із виключенням з військового обліку.

Непридатні до військової служби з виключенням з військового обліку:

- активний туберкульоз легень з виділенням мікобактерій та (або) за наявності розпаду легеневої тканини; активний, прогресуючий туберкульоз інших органів позалегеневої локалізації.

Непридатні до військової служби в мирний час, обмежено придатні у воєнний час:

- активний туберкульоз легень без виділення мікобактерій та розпаду легеневої тканини; позалегеновий туберкульоз у період основного курсу лікування;
- клінічно вилікуваний (непридатність до військової служби або обмежена придатність визначається індивідуально);
- залишкові зміни після вилікуваного туберкульозу різних локалізацій (обмежено придатні до військової служби, придатність до військової служби або обмежена придатність визначається індивідуально).

Перелік захворювань, через які військовозобов’язані звільняються від служби в армії в мирний і воєнний час, прописаний у Наказі Міністерства оборони України від 14.8.2008 №402 «Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України». Більше інформації за посиланням – <http://surl.li/idwya>

Інформаційна підтримка боротьби з туберкульозом. В Україні випускається Інформаційно-аналітичний ВІСНИК “ЗУПИНИМО ТУБЕРКУЛЬОЗ РАЗОМ!”, в якому публікуються корисні та пізнавальні матеріали за основними рубриками: Популярно про туберкульоз в Україні та світі, щодо ефективності державної політики протидії туберкульозу в Україні, інші розділи. Більше інформації за посиланням – <https://stoptb.org.ua/>

Корисна інформація щодо найбільш поширених міфів про туберкульоз.

МОЗ України інформує щодо поширених міфів про туберкульоз. Більше інформації за посиланням – <http://surl.li/jcoga>

Корисна інформація про туберкульоз, за матеріалами ВООЗ

Загальна інформація

Туберкульоз – це інфекційне захворювання, яке найчастіше вражає легені та викликається певним видом бактерій. Він поширюється повітрям при кашлі, чханні чи відхаркуванні інфікованих людей.

Туберкульоз запобігти і вилікувати.

За оцінками, близько чверті населення світу інфіковано бактеріями туберкульозу. Імовірність того, що в інфікованих людей з’являться симптоми туберкульозу і розвинеться захворювання, становить приблизно 5-10%.

Люди, інфіковані бактеріями туберкульозу, але (поки що) не хворі на туберкульоз, не можуть його передавати. Туберкульоз зазвичай лікується антибіотиками і відсутність лікування може призвести до летального результату.

У деяких країнах для профілактики туберкульозу немовлятам або дітям раннього віку запроваджується вакцина бацили Кальметта-Герена (БЦЖ). Вакцина забезпечує профілактику туберкульозу поза легкими, але не легкими.

Симптоми

Люди з латентною туберкульозною інфекцією не почувають себе хворими і не є заразні. Лише у невеликої частини інфікованих людей розвивається туберкульоз та виявляються його симптоми. Підвищеному ризику піддаються немовлята та діти.

Підвищений ризик захворювання на туберкульоз піддаються люди, які:

- страждають на діабет (високий рівень цукру в крові);
- мають ослаблену імунну систему (наприклад, особи з ВІЛ-інфекцією чи СНІДом);
- страждають від неповноцінного харчування;
- використовують тютюн.

Розвиток захворювання на туберкульоз, на відміну від туберкульозної інфекції, призводить до появи у пацієнта симптомів. Вони можуть залишатися помірними протягом багатьох місяців, тому можна легко заразити туберкульозом інших людей, не підозрюючи про це.

Поширені симптоми туберкульозу:

- тривалий кашель (іноді з кров'ю);
- біль у грудній клітці;
- слабкість;
- підвищена стомлюваність;
- зниження маси тіла;
- лихоманка;
- нічна пітливість.

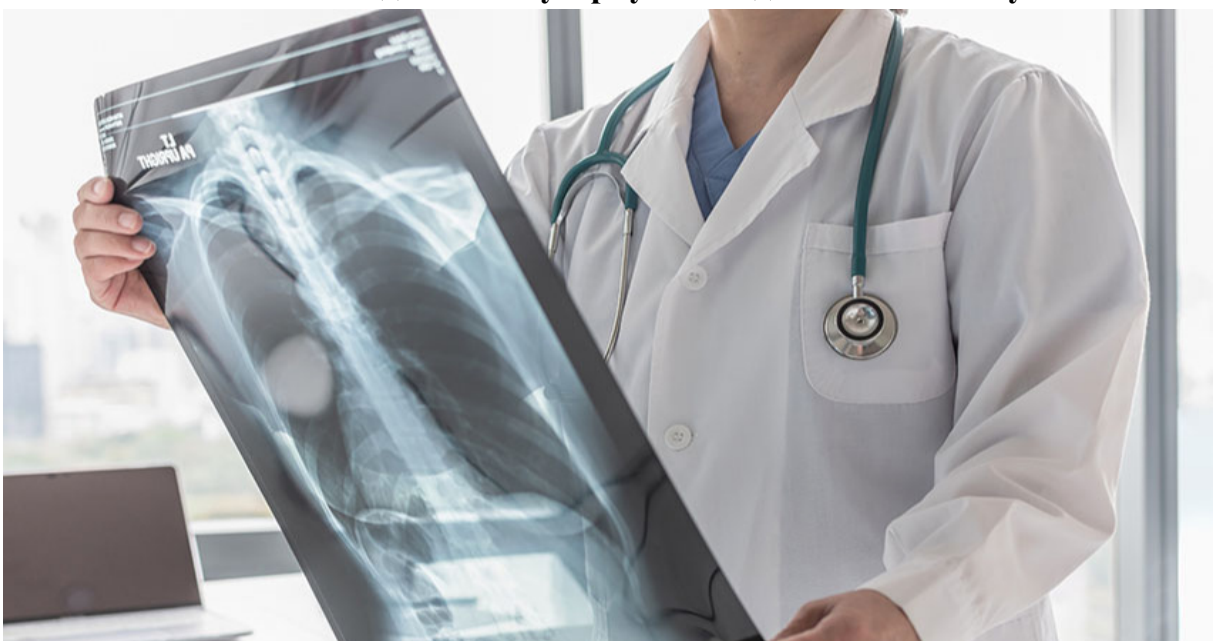
Симптоми захворювання на туберкульоз залежать від локалізації інфекційного процесу в організмі. У той час як туберкульоз зазвичай вражає легені, він також вражає нирки, мозок, хребет та шкіру.

За матеріалами сайту – Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ)

Фото матеріалу – Ріс: Towfiq Barbhuiya

Сайт <https://www.stoptb.org.ua/>

Волинь: дитячий туберкульоз під час війни наступає

На Волині зростає захворюваність на туберкульоз серед дітей

Депутат Волинської обласної ради **Юрій Валецький** вважає, що ситуація із захворюваністю на туберкульоз у регіоні стає неконтрольованою та зауважив, що необхідно терміново вжити заходів, задля запобігання погіршенню ситуації.

Про це экс-керівник Волинського обласного протитуберкульозного диспансеру повідомив у четвер, 13 липня на сесії облради.

Депутат звернувся до державного санітарного лікаря Волинської області Наталії Янко. *«Відомо, що на туберкульоз може захворіти кожен. На Волині протягом чотирьох місяців 2023-го року вперше на туберкульоз захворіли 239 людей»*, – каже Юрій Валецький. **Особливу стурбованість у депутата викликає той факт, що захворіло 49 дітей. Тоді як за весь минулий рік захворіло лише 19 дітей.**

Порівняно з таким же періодом минулого року, захворюваність на туберкульоз зросла майже вдвічі, а серед дитячого населення в кілька разів.

«Ці дані вказують на неприємну ситуацію з туберкульозом в області. На тлі негативних соціальних факторів, які маємо на сьогодні, ситуація стає неконтрольована», – повідомляє депутат.

Юрій Валецький запропонував розробити план невідкладних та довготермінових заходів по запобіганню погіршенню ситуації з туберкульозом в області та доповісти про ці заходи на наступному засіданні сесії облради. Враховуючи, що запорукою успішної боротьби з туберкульозом є своєчасна його діагностика та ізоляція бактеріовиділювачів.

«Прошу запропонувати зміни до законодавчих документів, які б дозволили ефективніше їх проводити та розробити план невідкладних та довготермінових заходів по запобіганню погіршенню епідеміологічної ситуації з туберкульозу в області до постійної комісії з питань соціального захисту населення, охорони здоров'я, материнства та дитинства обласної ради для подальшого їх опрацювання», – сказав депутат на сесії облради.

«За» проголосували 44 депутати.

За матеріалами сайту Волинської Служби Новин - <http://surl.li/jbxwa>

Епідеміологічна ситуація щодо туберкульозу у Кропивницькому

Основними причинами пізнього виявлення туберкульозу у Кропивницькому є недбале ставлення до свого здоров'я і супутні патології.

Основними причинами пізнього виявлення туберкульозу у Кропивницькому є недбале ставлення до свого здоров'я і супутні патології.

Засідання міської ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ/СНІДу відбулося у Кропивницькій міській раді сьогодні, 30 червня.

Члени ради під головуванням заступника міського голови проаналізували епідеміологічну ситуацію у Кропивницькому по туберкульозу за I квартал 2023 року та стан імунізації туберкульозу в обласному центрі, опрацювали стан надання медичної допомоги хворим на ВІЛ/СНІД у закладах охорони здоров'я міста Кропивницького у I кварталі 2023 року, визначили результати аналізу бар'єрності та моніторингу доступності послуг для громадян з ВІЛ.

За інформацією завідувачої амбулаторно – поліклінічного відділення КНП «Кіровоградський обласний фтизіопульмонологічний медичний центр» Тетяни Шаманської, епідеміологічна ситуація щодо туберкульозу у Кропивницькому за три місяці 2023 року дещо покращилася.

За звітний період виявлено 29 хворих на туберкульоз, при тому, що у 2022 році захворіли 32 мешканці міста. Показник захворюваності на всі форми туберкульозу складає 12,9 на 100 тисяч населення, у 2022 році було зафіксовано – 14,2.

«Важливо, що питома вага хворих з несвоєчасно виявленими формами туберкульозу серед вперше виявлених хворих склала 14,3 %, минулого року – 36%», – відзначила Тетяна Шаманська. – «Основними причинами несвоєчасного виявлення форм туберкульозу є недостатня робота первинної ланки по ранньому виявленню туберкульозу, недбале ставлення хворих до свого здоров'я, які два і більше років не обстежувалися флюорографічно, та супутні патології – ВІЛ інфекція, алкоголізм, наркоманія, цукровий діабет тощо».

Тож дієвим шляхом подальшого покращення епідеміологічної ситуації щодо туберкульозу у Кропивницькому є наполеглива і активна робота з раннього виявлення захворювання та посилення контролю за її виконанням зі сторони керівників закладів охорони здоров'я.

За матеріалами сайту Кропивницької міської ради - <http://surl.li/jexuy>

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМАТИКИ ТУБЕРКУЛЬОЗУ ДЛЯ ЗМІ ТА ВСІХ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН.

Запрошуємо до telegram – каналу “Протидія туберкульозу в Україні, fighting with the tuberculosis epidemic in Ukraine та сторінок в соціальних мережах щодо протидії туберкульозу.

Фейсбук групи та сторінки:

1. **Фейсбук сторінка «Українці проти туберкульозу»**
<https://www.facebook.com/stoptb.org.ua>
2. **Фейсбук група Журналісти проти туберкульозу**
<https://www.facebook.com/groups/journalistsagainsttuberculosis>
3. **Фейсбук група Всеукраїнська асоціація людей, які перехворіли на туберкульоз** <https://www.facebook.com/groups/691056191031596>
4. **Фейсбук сторінка Лікарі та пацієнти**
<https://www.facebook.com/groups/177075763619639>
5. **Фейсбук сторінка Експертна спільнота пацієнтів України**
<https://www.facebook.com/groups/513165792841065>

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Голова - ВІТАЛІЙ РУДЕНКО – Голова Правління БО «Українці проти туберкульозу», юрист-правник

Члени Ради:

СЕРГІЙ БОРТКЕВИЧ – магістр управління, співголова Коаліції «Зупинимо туберкульоз разом»

ВІКТОР ПИЛИПЕНКО – кандидат історичних наук, доцент, Голова Правління Всеукраїнської асоціації людей, перехворівших на туберкульоз «Сильніші за ТБ»

НАТАЛІЯ КАЖАН – кандидат медичних наук, викладач Національного університету охорони Здоров'я ім. П.Л. Шупіка.

ІГОР ГОРБАСЕНКО - кандидат психологічних наук, доктор Ph.D., Голова Правління ГО «Експертна спільнота пацієнтів України».

ЛЮДМИЛА ПОРОХНЯК-ГАНОВСЬКА – доктор медичних наук, професор

АНДРІЙ БУЛИЩЕНКО – заступник директора БО «Українці проти туберкульозу» з програмних питань

ОЛЕНА ФЕДОРОВСЬКА – засновниця та член Правління Всеукраїнської асоціації людей, перехворівших на туберкульоз «Сильніші за ТБ»

Відповідальний секретар - ОЛЕКСІЙ МАКАРОВ

© 2023 ВСІ ПРАВА ЗАХИЩЕНО

